

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на члн рік . . . 20 мар.
 на пів року . . . 10 мар.
 на чверть року . . . 5 мар.
 на місяць . . . 170 мар.

За границю:

члн рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Податковий номер по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і думку ми вареш: а не возьмеш милости і шри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашковича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщина). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

Рух за виборчою реформою, викликаний в широких верствах народних а відтак виборчий рух весною 1907 р. довели народні сили до небувалого доси напруження, отже нічого дивного, що опісля слідувало певного рода знесилєня. Вибір 33 руских послів був з загального становища снюглядаючи, зглядно значним успіхом. Одначе руска суспільність думала, що вибравши послів, уже сповнила всю свою задачу і давним звичаєм почала вижидати від послів всего спасєня і то в як найкоротшім часі. Зараз підчас літної сєсії держ. ради проявила ся серед рускої суспільности, а також в націонал-демократичнім дневникарстві не звичайна нетерплячка так, що руских послів мало що не посуджувано о народну зраду. Все те стає певним доказом недостачі політичного вишколеня і виробленя як серед рускої суспільности, так і у деяких послів, що війшли що йно до держ. ради. Руска суспільність засипана незвичайними обіцянками посольських кандидатів думала, що їх здійсненє легке і не довго на се треба буде ждати, а тим значила недоетачу розуміня політичних справ. Але й многі посольські кандидати, подаючи такі рожеві надії на легке і скорє здійсненє всяких пōтреб і домагань, зложили докази, що не знають ще парламентарного боввища, на яким прийшло їм опісля повертати ся, (не хочемо тут підсுவати наміру робленя обіцянок задля простого хлопоплапства), що не знають цілого устрою і механізму законодатного і державного апарату, не знають парламентарної тактики і техніки, що очевидно можуть набути при добрій волі, пильности і ревности, та хочби середних здібностях лише переогодом.

Нам лучало ся розмовляти з деякими з тих посольських новиків і они самі признавали ся, що зовсім инакше уявляли собі державну раду, як в дійсности она є — очевидно оцінювали і міряли все там вічевою мірою. Як отже сї посольські новики, так і руска суспільність побачили, що можна бути знаменитим агітатором, а навіть великим вічевим бесідником, але немічним і неспосібним послом. Переконали ся і сї посольські новики і руска суспільність, що легко виступити з дуже різкою і острою критикою, але не так легко осягнути хоч би незначні реальні придбаня. Отсі наші виводи потвердив непохитно пос. др. Охрив

мович на недавнім зїзді Народного Комітету, а щоби нас ніхто не посудив о натяганє або перекручуванє, наводимо дословно зміст єго промови з «Діла»:

«Пос. др. Волод. Охривович кає ся, що на давнійших Нар. Зїздах остро критикував вдїяльність руских парламентарних послів і так само в «Ділі», коли був єго редактором; аж сам ставши послом, переконав ся, що тоді помиляв ся. Инакше виглядають справи, коли глядіти на них здалека відси, а инакше, коли дивитись на них на місци у Відни. Невдоволенє народа з послів можна зрозуміти, коли пригадати собі, як він запалив ся виборчою реформою і опісля виборами. Алеж і неможлива річ, щоби послі могли тепер за короткий час направити те, що занедбано через 50 літ. Ходить передовсім о зломанє ворожої нам системи в управі краю. Та се справа тяжка, бо ворожий нам дух ианує не тільки у старостів, але і в кожного возьного, езекутора, кожного посіпаки. Треба мати довіре до послів, а у нас діє ся инакше. Всьо, що тільки стане ся злого, іде на рахунок руских послів. Таку гадку ширять між людьми возні, комісарі, геометри, ветеринарі і т. д. Тактика — то дорога. Не все проста дорога найліпша; часом дорогою, ще веде навкруги, заїдеш певнійше і скорше, чим простою».

Отак і п. Цегельский, як буде вибраний послом, впевнить ся, що легко писати бундючні і напасливі статі в «Ділі» і «Свободі», але не так легко довести до реальних придбань і здійсненя пōтреб і домагань руского народу, як се видає ся зза редакторского столика або на яким небудь вічу. Тоді переконає ся, як і др. Охривович, що помиляв ся, а такими помилками робить ся багато шкоди і утрудняє ся роботу послам.

Отак і наші університетські представники в рускім клубі, котрі після університетских подій з 1906, голодованя академиків, дневникарского розголосоу сєї справи і після нарад в Наук. Товаристві ім. Шевченка над висланєм депутації до Відня виступили з окремим внесєнем в справі засновин укр.-рус. університету і поставили се яко першу і найважнійшу справу руского клубу, переконали ся опісля, що то дуже легко — багато жадати, домагати ся, але не так легко бажанє осягнути.

Не можна виматати політичної зрілости і вишколеня від широких верств

народних, алеж руска інтелігенція, котра дає провід сим верствам, повинна би троха більше над собою попрацювати, освідомити ся і зазнакомити з ходом політичних і парламентарних справ, щоби не глядіти на все лише з вузкого віконця, з вічевого і агітаційного становища і тим не утрудняти задачі парламентарним представникам.

Як н. пр. уявляє собі п. Бурбела тактику послів, наколи він на Нар. Комітеті іменем укр. нац. демокр. молодіжи (як пише «Діло»): «що до справи університету звивав послів, щоби поставили її рішучо, на вістрю меча, а учасників Нар. Зїзду, щоби з одної сторони звернули ся з сим жаданєм до парламентарного руского клубу, з другої сторони, щоби рознесли його по цілім краю з такою самою силою, як ішли кличі за виборчою реформою».

Чим думає п. Бурбела перевисшити ще посла Бачиньского, або чи забув уже, що університетську справу в часі сєсєсії акад. молодіжи і рільних страйків в 1902 р. розношено вже з великою силою по краю?

А так само, як уявляє собі тактику руских послів в держ. раді о. Володим. Кальба з Соколівки, коли на Нар. Комітеті каже: «Хочемо, щоби наші послі острою тактикою показали у Відни народний гнів, бо наша репрезентация се зеркало, в котрім міністри мають бачити весь руский нарід. Але деж проявляє ся той гнів тут в народі? Народ терпеливо і покірно зносить усі кривди, зневаги, наруги! Треба, щоби й нарід сам показав той слухний свій гнів, свій жаль, свою розпуку, бо лише в такім разі різка опозиция послів буде вірним образом того, що діє ся в народі». (О. Кальба признає, що гнів в народі треба доперва викликати).

Або як уявляє собі здійсненє пōтреб і домагань руского народу бувший кандидат посольський (отже чоловік з претенсією на політичну зрілість) о. Альоїзий Олесницький з Чортківця, домагаючи ся на Нар. Комітеті, що «наші послі повинні виступати різкійше і не повинні були входити в переговори з правительством, поки не здобули реальних користий. Хоч ми й не можемо їм приказувати, якої тактики мають уживати в кождім окремім випадку, всеж таки маємо право жадати від них острійшої тактики при всім довірю, яке до них маємо».

Отже з одного боку бажає «здобути

реальні користи — але не входить з правительством в переговори (отже від кого здобути?!), а доперва здобувши реальні користи, входить в переговори (тоді вже не буде потреба переговорів, як вже досягнуто користі реальні!). Так само запевняє, що не можемо послам приписувати тактики, але таки домагаєся острійшої тактики! Отже самі суперечности і нельогічности!

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Ческі соціал-демократи зазначили також своє становище супроти змагань до німецько-чеського порозуміння, а з ухвали їх зборів в Празі 14. с. м. бачимо всю непорядність соціальної демократії в національним питанню, котре як раз наслідком поступованя чеських соціалістів в держ. радї вельми попуталося. Виконний виділ чеської соціал-демократії і їх клуб висловлює бажанє, що би дійшло до порозуміння між обома народностями в Чехах, позаяк національні спори спиняють всяку роботу на просвітнім, суспільнім і народо-господарським полі а тим заподіває велику шкоду обидвом народам, особливо ж робітникам (чеські соціалісти найбільше спиняли всяку роботу — Ред. Русл.). Але ані по стороні обох народів, ані правительства нема щирої волі до порозуміння і усунення причини спорів. Загальне право виборче до сойму і громадских рад може лише довести до порозуміння (на держ. радї маємо приклад, що сей лік не поміг Ред. Русл.). Не лише в Чехах але і в Моравії, Шлезку і Австрії повинен бути рішений нім.-чеський спір. Перед тим треба перевести тайне(?) обчисленє населеня після народности, а крім того видати закон про охорону меншостей. Спірні питання не повинні рішати урядники, але присяжні судії(?!), зложені з представників обох народностей. Наостанку заявляють ся чеські соціал-демократи за неподільностю краю вої управи і двоязичностю, зглядно триязичностю (на Шлезку) краєвих властей. Се останнє домаганє цікаве. З одного боку з соціалістичним послом Реннером домагають ся національної автономії, з другого боку неподільности краєвої управи.

Всенімці в Чехах ведуть розпачливу боротьбу о жите і смерть при виборах до сойму. Они будуть ставити кандидатів у всіх округах, з котрих доси виходили всенімецькі послы. Колиби супроти них ставили німецькі радкалы своїх кандидатів, то всенімці будуть всюди проти них голосувати, зглядно ставити своїх самостійних кандидатів.

Всепольяки йдуть перебоєм супроти Ради народовой. Słowo Polskie подало всепольску заяву переслану Раді народовой, що на час теперішних виборів соймових народовой демократи здержать ся на основі ухвали головного комітету від участі в обрадах Ради народовой. Тимчасом консерватисти починають на добре зближати ся до людовців. На вічу в Коросні презес ради пос. Горайский висловив погляд, що шляхту (двір) і селян (хату) лучать однакові интереси і що шляхта віддає в руки селянства парцеляцію богато своєї землі. На хліборобській основі отже можуть собі обидва табори подати руки до спільної роботи для до-

бра краю і народу. Стапінський, проводир людовців, котрий грозив ще недавно, що буде Варнаву вимощувати черепами шляхти, виступає різко проти всепольяків (народ. демократів), які є представниками зжидовілого міщанства і чиновництва і навертає також на хліборобске поле. Можна отже сподівати ся завзятої боротьби між консервативно-людовим а всепольским табором.

В угорським соймі уми всіх мадарських патриотів заняла справа зміни регуляміну. Кошутівці хотять в сій справі ще перевишити Тіссу, котрого lex Tisza поборювали завзятою обструкцією. Користуючись тим, що хорватські послы заняті дома виборами до сойму, бажать кошутівці переперти зміну регуляміну тим лекше, що має се бути закон зложений з одного параграфу. Мабуть однак і се не на довго піддержить самовладу кошутівців. В Хорвації якось їм не веде ся. Баронові Равхови, котрий яко бан відбув візд з секційними шефами до Загребу, зготовили народні товпи таке приняте, що яго посланництво не має виглядів на який небудь успіх і мабуть жде яго такий сам кінець як яго попередника Ракочдая.

Заграниця.

Більов опинив ся у вельми скрутнім положеню. Демонстрації виборчі викликали велике роздратованє в широких верствах суспільности, а можливо, що повторять ся ще з сумнішими наслідками. Закон про вивласненє також стрічає великий опір. Між консерватистами а правительством розпочали ся нові переговори в тій справі в напямі, що би означити максимальну границю допускаємих до вивласненя ґрунтів на 70.000 гектарів в обидвох провінциях. Розділ має бути полишений правительству. З Берліна звіщають, що дійшло до порозуміння. Угодова предлога змагає до того, що би понехати обмеженє на з гори означені повіті, квота остане та сама, але зате буде установлене тахішим области на 70.000 гектарів, яких правительство не може переступити. Остало також услівє, що закупно є конечне в ціли забезпеченя вступуючих осіб і служить для скріпленя німецького живла.

В справі реформи шкіл середних.

(Уваги і домаганя з кругів учит. серед. шкіл).

(Дальше.)

Вибір катехитів буває менше щасливий. Нерідко се люди, які не визначили ся хочби на педагогічним або науковім полі. Катехитом повинен бути муж справді всесторонно образований, ніякий педант та такий, якого молодіж любить. Тимчасом рішають у виборі густо-часто ріжні коннексії. Не диво тому, що підписаному сказав одного разу старенький священик, що катехитом може бути або „своєк“ або „фацет“.

Не диво тому також, що наслідком того буває наріканє на безбожність, злі впливи, особливо тоді, коли катехит на екзортах, на котрих збирає ся молодіж цілої гімназії, переробляє з І. клясою катехізм (!). Коли говорю уже про екзорти, то скажу отверто: спосіб та розклад тих екзорт по многих гімназиях буває низше критики. От хочби такий примір: В кількох гімназиях відбуває ся екзорта в навечере свята по полудні. В сам день свята або неділі збирає ся молодіж в друге о 8. год. рано, чекає до 9., доки не скінчать ся в иншій відділі екзорта а відтак о чверть на 10. виходять до церкви (в декотрих гімназиях ідуть Ру-

сина до костела), відтак наступає служба Божа тиха, але дуже повільно править ся, так, що молодіж виходить пів до 11. з церкви. Не диво, що молодіж тратить майже два дні і нічого не відпичне.

Дуже похвальний звичай ввів катехит ІV. гімназії у Львові*). В дні свята не відбуває ся там жадна екзорта лише по 8. год. править катехит співану службу Божу. Ученики співають спісопо, виходять зі свічкою инші подають кадильницю, другі тримають Євангеліє і пр. Ученики просто рвуть ся на те богослуженє і більше відносять користі з сего, чим з десяток екзорт. Дуже мало слушаїв знаю, де би потрібно було, що би консистор вглянув в сї відносини.

Що наука релігії не дає добрих вислідів, сему винні не лише зле обсажені катехитурі, але також розклад науки сего предмету. Засадою новочасної науки є поглядовість (Auschaungsunterricht) і виробленє самостійного думаня у молодіжи. Як дуже хибною буває тут наука релігії в І. і II. клясах гімназії ладом середновічним т. є. катехизму, який на довгі питання дає часто відповідь: »так або ні«. За часів Тридентского собору, та тоді, коли освіта у широких мас населеня стояла дуже низько, надавалось ширенє науки віри катехизмом, т. є. в формі питань і відповідей, дуже добре, але не нині і не в гімназії тим більше, що ученик учив ся уже в народній школі 4 або 5 літ катехизму. Пришовши до середної школи, мусить знов 2 літа »кувати« питання і відповіді в так сухий спосіб. Тут лучше надав би ся підручник, який би в формі оповіданя дав цілу науку пр. о св. Миропомазаню і ученик лекше і з приємністю здасть справу з сего, чим викуюючи кількадесят питань о тій св. Тайні. Найлучше однак відповідала би в І. клясі наука поглядова з літургії, котра єсть найлекшим предметом в низшій гімназії.

Описати іконостас, церкву, вівтар, подати значіне піснї »святий Боже«, поучити служити до служби Божої при вивченю ученика молитов і тропарів, се найлучше відповідало би світоглядю ученика І. кляси, інтересувало би молодий ум незмірно, розбудило би замилуванє до обряду. Не забувати належить і сеї обставини, що ледви третина учеників доходить до висшої гімназії, тому такий предмет в І. кл. преподаваний буде дуже важним при наших обставинах. Коли би в І. клясі брали коротку літургїку, то в II. клясі належало би подати науку віри і етики в обемі катехизму, але в формі висше пропонованій. В III. і IV. кл. належало би учити історії біблійної нового і старого завіта при показуваню і обясненю ученикам репродукцій найславніших церковних малярів і других артистів.

В V. кл. належало би в І. півроці учити основніше богослужебних обрядів, тріоди і подати розвій літургії при ширшим узглядненю памятників літургїчних з римских катакомб. В II. півроці V. кл. і в VI. кл. повинно би подаватись молодіжи житя святих, їх біографії і зміст їх письм.

При житях святих повинно бути сильно зазначеною їх діяльність пр. св. Атанасія в наверненю єретиків (Ариан) наука єретиків і о скілько причинив ся сей святий до виясненя правдивої науки Церкви, яку оголошено опісля яко догму. В сей спосіб заступилось би в дуже принадний спосіб науку сухої догматики найтруднішого предмету, котрий дивним дивом, як кождий признаєть, будить у молодіжи ях раз перший сумнів і дово-

*) Всеж таки думаємо, що добра екзорта не може остати ся без користного впливу, а зношенє тим способом уважаємо непорядним треба змагати до направи. Ред. Русл.

дять до радикалізму. В VII. клясі належало би брати історію церкви, котра була би улекшена попередною наукою (життя святих) а в VIII. кл. I. півроку науку коротку етики христ. при узглядненю занепаду нинішньої моральности. В II. півроці повинно би обяснюватись в егзегетичний спосіб кілька уступів з посланій апостольских і з евангелія.

Застирець.

(Дальше буде).

Листи П. Куліша до Ом. Партицького з літ 1866-8.

Подав

Кирило Студинський.

(Конець).

VII.

Милостивий Государь!

Опоздали Вы съ высылкою въ Житомиръ и въ Бѣлую Церковь львовскихъ изданій XVI столѣтія: оба антикварія випхали, и потому не высилайте, впредь до звѣдомленія.

Относительно литературныхъ способностей для занятій исторією двухъ названныхъ Вами лицъ я совершенно согласенъ, но это ни мало не измѣняетъ моего мнѣнія и о тѣхъ двухъ, которыхъ я особенно желалъ бы видѣть на поприщѣ науки, подъ Вашимъ руководствомъ.

Дрезденское изданіе Вы оцѣнили совершенно вѣрно. Именно въ немъ важна не столько повѣсть, сколько вытекающія изъ нея историческія воззрѣнія.

Для приобрѣтенія путныхъ мнѣ книгъ Вы получите отъ Д. 75 р. Храните ихъ до тѣхъ поръ, пока я соглашусь, чтобы Вы приобрѣли тѣ или другія книги, о сущности которыхъ (на случай, еслибъ онѣ были для меня совершенно новы) благоволите сообщать мнѣ обстоятельныя свѣдѣнія.

Къ С. напишу

Преданный Вашъ

Кулішъ

1868, іюня 2/14.

VIII.

У псалмахъ я богацько де-чого попереправляю; то не печатайте ихъ, поки не мати мете кращого списка.

Нема від Васъ віякого листу, ні газети. Не знаю що се з Вами діється!

Уже більш місяця мовчите, а я одписав Вам зараз; и ніколи не гаюсь одповідати на Ваші листи.

1868, листопад 13. ст. ст.

IX.

Друже Омеляне!

У бібліотеці монастиря Св. Василя вві Львові є рукописна Библия старого завіту, писана в лист, усѣго листів 7038, сез початку и кінця. Писав Дмитро из Зінькова Писарчик, року 1576 и дані, як визначено на листі 5037. Прошу Вас переписати для мене два листки, котрими починається рукопись, и прислати. Усі скорочення и значки мусите заховати в копії добре. Колись пришлю Вам мій переклад, щоб виписати на йому всі такі слова и обороти мови, які здадуща Вам уважити; а поки що я тільки хочу зміркувати, що воно таке є.

Там же знайдете Евангеліє in 8^о, 193 листки, кінця XVI віку, и такі ж Діяння Апостольські in folio, 385 листків. З обох сих рукописів спишіть міні, спасибі Вам, по одному листку, взявши на удачу з середини.

Споминаюся про всі три рукописі в Русалці Дніпровій 1837 року, на стр. 122.

Щиро прихильний до Вас

П. Кулішъ

1868, падол. 21.

Варшава.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Навеч. Бог.; римо-кат.: Приски. — В неділю: руско-кат.: *Богоявленъ Господне*; римо-кат.: Фелікса.

— **Нові посольські кандидатури.** „Діло“ доносить, що в гусятинським повіті затвердили збори кандидатуру на посла до сойму Івана Кивелюка, секретаря суду в Копичинцях, в турчанським повіті кандидатуру Івана Павлюха, господаря з Хацова, в городеньским повіті Івана Радуляка, господаря з Глушкова, в золочівским повіті Миколи Загульського, господаря з Розважа, в рогатинським повіті д-ра Костя Левицького зі Львова, в добромильським повіті дир. Григорія Цеглинського з Перемишля, а в теребовельським повіті кандидатуру о. Івана Волянського, пароха і декана в Острівці.

— **Опалюване церков в зимі.** Сю справу порушено в останнім числі „Ниви“. Автор доказує, що „коли би по церквах палено, богато осіб оставало би довше на Богослуженях і проповідях не хочаючи виходити на заверуху, або сніговицю. Знова інші боять ся великих коштів. З тим треба числитись, бо коли починаєсь опалювати, то треба палити через усі зимові місяці кожного дня, щоби завсѣгди була однакова температура; в противнім разі мальовила, різьби і т. д. потерпіли би ушкодження, а також колиб палено раз на тиждень то в неділю булаб чиста потопа з пари. Та річ не є така дорога; при ужитю системи Michela Perget'a мож маду церков опалити за 200 К через цілу зиму. Отже возьмим пр. що 200—300 людей що неділі і свята приходять, то випадає на рік на голову 1 К. Вкінці колиб і не стало гроша, то вистарчить лиш сказати, що від певного часу не будесь палити а посиплять ся датки, бо люди пізнають користи палива і не схочуть мерзнути в церкві. Але відки здобути досить великі одноразові кошти заложена сего огрівана? Найлучше при будованю церкви вчаслити ті кошти між кошти будови, або склонити когось, щоб установив відповідну фундацію; кошти значно менші, бо не треба зривати підлоги ані нарушувати фундаментів; при будованю усе рівночасно будуюсь і узглядняєсь. І так при будові церкви мож завести огрівальні проводи, канали і пр. після системи М. Perget'a сумою около 2500 К і низше. Відповідні фірми дають пляни і обясненя. Є два системи опалюваня. В кождім разі опалюване мусить бути центральне, бо инакше підлога остане зимна а теплота уся піде в гору та повстануть протяги в церкві. Можна опалювати церкву парою або огритим воздухом. Другий спосіб уважає автор за практичнійший і дешевший та звертає увагу, щоби над тим застановлено ся вже тепер при перебудові архікатедр. церкви св. Юра у Львові та при будові церков в Тернополі і Станиславові. По містах західної Европи вже заведено опалюване церков в зимі. У Львові опалює ся костел се. Клярисок і лат. катедрю, де навіть заведено електричне освітлене.

— **В справі школи жіночого господарства в Сокалі** пишуть нам: Для товариства школи жіночого господарства в Сокалі переслав Ви. Уряд деканальний мокрянський датки зібрані на соборчику деканальнім в квоті 20 К 90 с. Мимохить насуває ся питане: Чи в наших трех епархіях, в котрих склад входить 99 деканатів тільки оден деканат мокрянський порозумів велику вагу і донеслисть школи жіночого господарства для сельских хліборобів? Якби се добре було, наколи би ширші круги населеня нашого краю забрала голос в справі так важної інституції, як школа і интернат для будучих господинь сельских і свої погляди посредством дневникарства краевого обнародовили. — Чим дасть ся пояснити сей індеферентизм, чи апатія? Хто хотів би близше познакомити ся зі статутами товариства, одобреними ц. к. правительством, звольте письменно віднести ся до підписаного. — *О. К. Селецкий.*

— **Вістки з півн. Америки.** На підставі резолюції з дня 9-ого грудня 1907 р. Преосв. Е. С. Отринського, зістав о. Йоан Коротноки, дотеперішній душпастир в Алегені, Па. іменованний секретарем епископської канцелярії та настоятелем церкви Сошествія св. Духа в Філадельфії, Па. Адрес: Rev. John Korotnoki, 1931 W. Passynuk Ave, Philadelphia, Pa. (Амер. „Свобода“).

Robert Fletcher інспектор публичних шкіл провінції Альберта в Канаді, запитаний недавно про школи і науку по руских кольоніях в тій провінції, виразив ся похвально про наших кольоністів. Учителі твердят, каже він, що рускі діти оказують замітно велику понятливість і здібність в школі. Русини докладють тепер всяких заходів, щоби мати школи по своїх кольоніях і щоби дати своїм дітям можливо як найбільше образования. Всі учителі в школах по руских кольоніях висказують своє повне вдоволене з учеників і охоту учити дальше. („Кан. Фар.“).

— **Перебудова львівського ратуша** має розпочати ся сего року. На вчерашнім засіданю міської ради прийнято до відома вислід конкурсу на проекти перебудови ратуша. Комісія признала I нагороду в квоті 6.000 К п. Бандзельскому з Кракова, II в квоті 4.000 К п. Гандзелевичови з Дармштаду, а III в квоті 2.500 К п. Пайздерскому з Познаня. Крім того комісія закупила три проекти по 1.000 К Пйотковського, Кендзвєрського і Стриєньського.

— **Ватага вломників у вязниці.** Вчера вечером спроваджено до львівської вязниці Адамського і Костура, яких привезли з Праги чотири жандарми. Разом з ними є тепер під ключем 13 членів ватаги вломників. Не стає ще двох: Гітнера і Шварцера. Колиб ще тих двох спіймано, то листа вломників, здаєсь, була би замкнена. Узвнених розміщено по казнях кожного окремо і подвоєно над ними сторожу. До вьясненя справи причинив ся не мало також 44-літній Василь Подруцкий, котрого арештовано перед кількома днями яко підозріного о то, що спільно з Васіньским-Сьнегущким і его помічниками допустив ся дня 28. грудня м. р. влому до каси податкової в Калуші. Василь Подруцкий, котрий прибрав був собі давнійше прізвище Кузева, і его брат Павло Подруцкий, челядник столярский, звані з давнійшого кримінального процесу. Дня 23. грудня 1899 добув ся якийсь злодій до залізної каси в столярській фабриці братів Вчеляків у Львові і забрав з неї 23.000 К. Крадіж вийшла на верх аж у Відни, де якийсь елев школи музичної, котрий ніби то учив ся на оперового співака, Павло Подруцкий, дав знати на поліцію, що столяр А. Богдановский, вкрав ему 1.800 К, сховані у фортепьяні. Доходженя в тій справі викрили, що брата Подруцкі, А. Богдановский і ще двох других спільників допустили ся крадежі у братів Вчеляків. Братів Подруцких арештовано у Відни а і двох їх спільників аж в Новім Йорку, коли они висіли з корабля на беріг. При процесі в падолисті 1900 засуджено Павла Подруцкого на 7 літ тяжкої вязниці, Василя Подруцкого на 5, а Богдановского на півтора року. Павло Подруцкий вийшов з криміналу 29. грудня м. р. і не належав до ватаги Васіньского. Старший брат, Василь Подруцкий, вийшов з криміналу перед двома роками і взяв ся до торгівлі церковними річами; він їздив по селах, бував у свьященників і робив того рода інтереси. Ся торгівля довела его до знакомства з Устєньским, з котрим він став до спілки і продавав его вироби бронзівничі. Василь Подруцкий, удержуючи зносини з Устєньским, довідав ся також про его зносини з Васіньским і прочими вломниками, але не належав до спілки з ними. Він то улекшив поліції слідство, бо причинив ся до арештованя Васіньської, дозорця львівської вязниці Вальохи і его жінки, котра мешкала в Самборі та челядників бронзівничих Устєньского: Теофіля Шветліха і Віктора Михальского. Василя Подруцкого випущено на волю. Сконстатовано вже, що дозорець Вальоха улекшив Васіньскому, Шварцерови і Шиптурови втечу; він ввів їх в ночи з казні і випустив брамою

